

KOIVISTON viesti

Nro 2 Helmikuu 2010

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiedättekö?

1. Minkä seurakunnan kapeliseurakuntana Koivisto oli ennen itsenäiseksi seurakunnaksi tuloa?
2. Kuinka suuri oli Koiviston kauppala?
3. Kuinka monta tilaa oli Koiviston kunnan maarekisteriin merkitty v.1939?
4. Minkä ruokataloudessa tärkeän kasvin satoon nähden Koivisto oli oma-varainen?
5. Mitkä kolme rannikkolinaketta oli toiminnassa Koivistolla talvisodassa?
6. Millä paikkakunnilla tähän mennessä (v.1954) on vietetty Koivisto-juhlia?
7. Minä vuonna perustettiin Koiviston nuorisoseura?
8. Minkä niminen partio-poikain lippukunta toimi Koivistolla?
9. Milloin ”ennen vanhaan” koivistolaistytön hiukset käärrittiin sykerölle?
10. Arvatkaapa, kuinka paljon maksoi tämän vuosisadan alussa laivamatka Kurkelasta tai Römpötiltä Viipuriin?

Vastaukset 6:lla sivulla

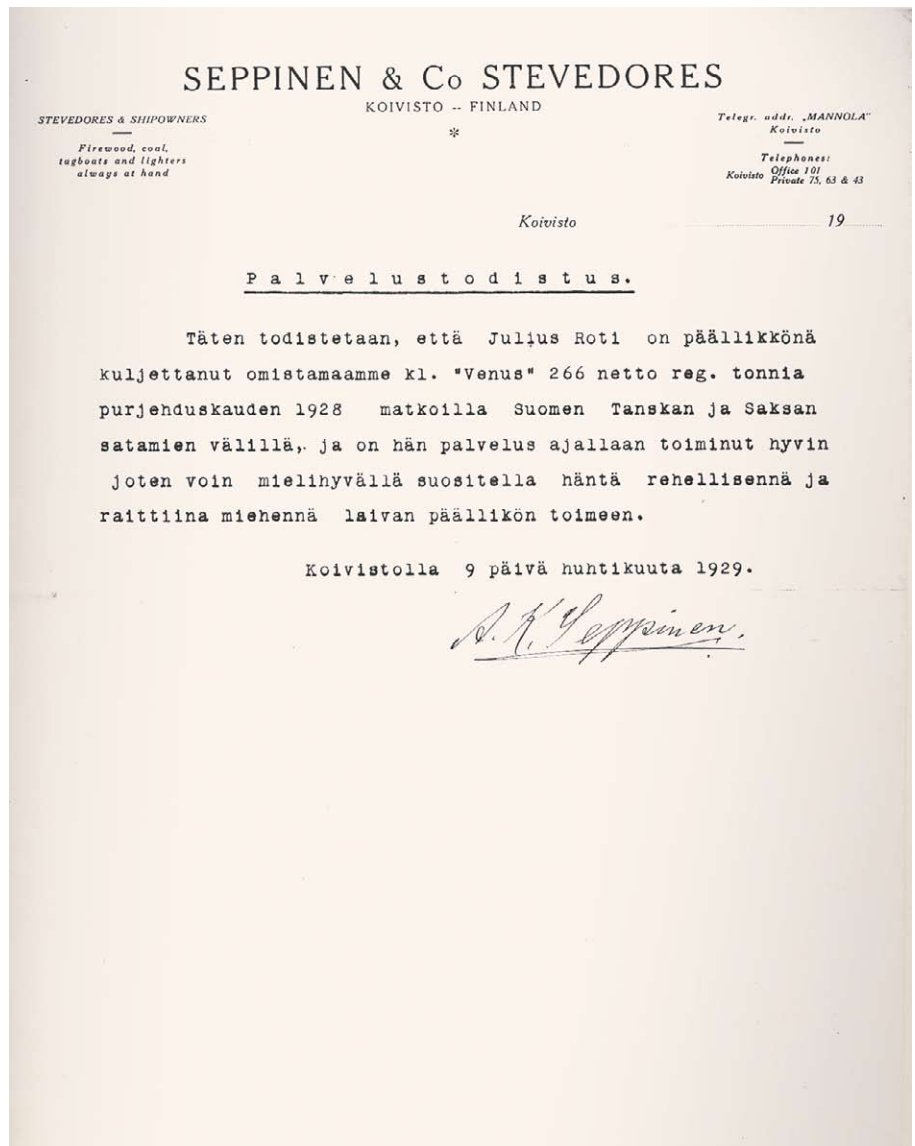
Kuvassa ovat takaa oikealta August Peippo, Eemeli Montonen, Kalle Heino, Jooseppi Roti, Armas Kyytsönen, Kokki?, Tyyne Roti, Julius Roti, Tanskalainen puutavaramies. Edessä oikealla Konsta Peippo, vasemmalla tuntematon Tanskalainen.

Venus - Koivisto

Mäntsäläläisen Risto Rotin omistuksesta löytyy koivistolainen aarre, merimiehen matkakirstu.

Kirstun kätköissä säilytetään Julius Martinpoika Rotin merimiesmuistoja. Viime Viestissä esiteltyyn kuunariparkki Venuksen historiaan liittyy oheinen Tanskassa otettu kuva miehistöstä.

Julius Martinpoika Rotin säilyneiden purjehdustodistusten mukaan Roti oli ensimmäisen kerran Venuksen perämiehenä kolme kuukautta v. 1922 Woldemar Pullin ollessa päällikkönä. Julius Roti oli vuonna 1928 koko purjehduskauden laivan päällikkönä. Tuo Tanskassa otettu kuva on juuri tältä vuodelta.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Saako huoltsikalta piirakkaa

Ruisleipää, jonka päällä kananmunaa ja silliä tai anjovista ja karjalanpiirakkaa munavoilla taitaa saada lähes jokaiselta huoltoasemalta. Nuo perinteiset karjalaiset, rannikon, suomalaisuuden ydinherkut ovat kestäneet Amerikan hampurilaisten, Turkin kebabien ja ranskalais-italialaisen keittiön bagette-bruchetta -hyökkäykset pikaruokamaailman taistoissa. Linnan juhliin ja kunniamerkkikarkeloihin nuo huoltoasemien perinperuoan vaalijat eivät vielä ole tainneet päästä, mutta tienvarsikuppiloiden väsyneet matkaajat ja huoltamoiden vakionuskit ovat vaalineet perinnettä pieteetillä ja vähintään kotiseutuneuvoksen arvonimen verran.

Kävin parikymppisenä elämäni ensimmäisen kerran savusaunassa. Ennen saunaa olimme porukalla paistaneet monta leivinuunillista karjalanpiirakoita. Ensimmäiset itserypyttämäni tein myös tuolloin. Maisema oli komeaa suomalaista rantamaisemaa parhaimmillaan, rannassa tervattu soutuvene. Isäntinä olivat japanilaiset Hiro-yoshi ja Kaori Kojima. Havahduin miettimään, miten oli mahdollista, että muualta tulleet näkivät terävämmin mikä meillä on aitoa ja vaalimisen arvoista. Hiro on tuotesuunnittelija ja keksijä. Vaimonsa ideasta hän on kehittänyt perinteisiä kangaspuitamme eteenpäin. Ei muuttaen kudontatapaa, vaan mahdollistaen puissa olevan työn vaihtamisen vaikka tunnin välein tai kutojalta toiselle. Mikä mahdollisuus tämä onkaan kaikkien kansanopistojen kudontapiireille. Käsityönopettajatar neiti Hilma Kaukiais, Hilma-tädin sanoja lainatakseni: ”Perinne täytyy tuntea, mutta ei kopioiden, vaan lisäten siihen oman luovuutemme ja panoksemme”.

On hienoa huomata, että koivistolaiset ovat aktiivisesti vaalineet, säilyttäneet ja edelleen välittävät perinteitään. Eri puolella on mahdollista osallistua piirakkakursseille. Eikä siellä vain rypytetä, vaan tehdään monenlaista kotoa ja mummon luona opittua, rusupiirakkaa, hillopiirakkaa, riisipiirakkaa. Tärkeää on, että pääsee itse tekemään. Tekemällä oppii, ja kun taito on hyppysissä, ei se pääse unohtumaan. Keho muistaa kyllä oppimansa. Ja kun perinteen tuntee, sitä voi myös edelleen kehittää. Olen nähnyt (en maistanut saatikka vielä itse kokeillut) kasvi-ruokailijan innostuneet reseptit perinnepiirakoistamme, maustettuna intialaisittain curryllä, masalalla, kuminalla. Uutta voi tehdä yhdistämällä eri perinteitä.

Tekemisestä saa ammennettua voimia ja rohkeutta. Jouluviivouksia tehdessäni tuon Hilma-tädin papereiden joukosta luiskahti ruutupaperille vanhanajan kirjoituskoneella kirjoitettu lappunen: ”Älä pyydä helpompaa elämää, pyydä lisää voimia. Älä pyydä kykyisiä mukaisia tehtäviä, pyydä tehtäviesi mukaisia kykyjä”. Tartuin neuvoon ja olen nyt uuden elämänvaiheen alussa. Tekstilappunen on kehystettynä huoneentaulunani muistuttamassa viisaan tädin neuvoista joka päivä.

Hartaast'

Kaikilla on uskonto

Olin hiljan Jyväskylässä psykologisen tiedon ja kristillisen uskon vuorovaikutusta käsittelevässä kongressissa. Kongressin järjesti Suomen ACC (Association of Christian Counsellors), joka on erilaisten kristillisten sielunhoitoterapiayhdistysten yhteistyöjärjestö. Erityisen mielenkiintoista oli kuunnella puolalaista psykologi Anna Ostaszewskaa, joka kertoi Varsovassa olevasta terapia-keskuksesta, jonka tausta-ajattelu perustuu Raamattuun. Tähän keskukseen voivat tulla asiakkaaksi myös ihmiset, jotka eivät usko Jumalaan.

Anna muistutti siitä vanhasta tosiasista, että kaikilla ihmisillä on jokin uskomusjärjestelmä, jokin uskonto - vaikka se ei noudattelisikaan perinteisten ”suurten uskontojen” ajattelutapoja. On yhtä lailla uskonnollinen ratkaisu, jos päättää uskoa jumalan olemassa oloon kuin, jos päättää, ettei usko. On yhtä lailla hengellinen kannanotto uskoa todellisuuden olevan olemassa kuin ajatella, että kaikki on viime kädessä harhaa (tms.). Ajattelu on mahdollista vasta sitten, kun peruskysymyksiin todellisuudesta, olemisesta ja ajattelemisen mahdollisuudesta on vastattu. Ja näihin kysymyksiin ei ole olemassa tieteellä todettavia vastauksia, kukin valitsee vastauksensa. Kukin uskoo. Kaikilla, jotka ajattelevat, on uskonto.

Yksi Annan väitteistä oli, ettei kristinusko vahingoita ketään, mutta valheelliset uskomukset vahingoittavat. Hän ei tarkoittanut valheellisilla ajatuksilla kristinuskon kanssa eri mieltä olemista, mutta tarkemmin hän ei näkemystään selittänyt. Mietin, mitä tuollaiset, ihmisen psyykkisen hyvinvoinnin kannalta vahingolliset, valheelliset ajatukset voisivat olla. Ainakin ajatuksia, jotka

eivät perustu ihmisen omaan harkintaan ja valintaan. On ajatuksia, jotka on omaksuttu miellyttämisen halusta tai tunnepohjalta. Omien arvojen kanssa ristiriidassa olevia ajatuksia. Ajatuksia, jotka on omaksuttu toisten vakuuttelujen eikä oman kokemuksen tulkinnan kautta. Ajatuksia, jotka perustuvat omaan haluun olla oikeassa ja jotka eivät muutu, vaikka kokemus osoittaisi mitä. Ajatuksia, jotka perustuvat totuuden kieltämiseen, koska totuus on liian synkkä, pelottava, vaativa. Ajatuksia, joilla ihminen yrittää peittää todelliset tunteensa, toiveensa, pelkonsa. Tällaisista ajatuksista on haittaa ihmisen mielenterveydelle, ne ovat valheellisia ajatuksia. Niiden varassa elämä on koko ajan sisäisen ristiriidan varassa.

Olisi varmasti hyvä, jos kaikki pitäisimme henkilökohtaista uskonpuhdistusta silloin tällöin. Tarkastelisimme omia ajatuksiamme; uskomuksiamme, jotka itse olemme valinneet. Miettisimme, millä pohjalla ne ovat. Ovatko ne syntyneet rehellisen, omat silmänsä auki pitävän ajattelun ja tietoisten valintojen tuloksena? Voiko niiden varassa elää ehyttä elämää? Mikä minun uskontoni onkaan?

Kaisa Koivula

Rakkaamme

**Kerttu
KORHONEN**

o.s. Peippo

s. 5.12.1923 Koivisto
k. 19.12.2009 Jämsässä

Kiittäen ja kaivaten
Raija, Helena ja Katarina
Heikki
Ritva, Eino, Emmi, Suvi ja Tuuli
Anja-sisko
Sukulaiset, naapurit ja ystävät

*Syvä hiljaisuus yllä metsien,
tuuli valittaa jotain etsien.
Kaipuu sanaton täyttää sydämen.*

Siunaus toimitettu 2.1.2010
Lämmin kiitoksemme osanotosta.

Rakkaamme

**Unto Alvar
KYYTSÖNEN**

s. 10.04.1926 Koivistolla
k. 25.01.2010 Lahdessa

Kaipauksella muistaen
Anja
Pirjo ja Esko perheineen
Pertti ja Ulla perheineen
Pekka ja Jaana perheineen
Pasi ja Katja perheineen
muut omaiset ja ystävät

*Tuli enkeli hiljaa luoksesi, sano:
anna kätesi mulle,
on koti taivaassa valmiina sulle.
Et kipua tunne enää taivaan tiellä,
on monet rakkaat vastassa siellä.*

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitetun ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelet 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/ tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

**Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti** p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset

aina kirjallisena tai sähköisesti edellämäinnittuihin osoitteisiin.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 24e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia julkaistaan seuran kotisivuilla www.koivistolaiset.net, jossa myös tämäkin lehti on luettavissa myöhemmin.

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi
Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

Evakkopojan tarina

Lauri Kalevi Rusi s.21.11.1935 Koivistolla johannekselais-koivistolaisen nuorenparin Elin ja Onni Rusin esikoisena. Lauri kuoli 3.1.2010 vakavan, lyhyen sairauden murtamana Porvoon sairaalassa.

Neljän vuoden ikäisenä joulukuussa 1939 Lauri äidin, isän ja ½v Seppo-veljen kanssa joutui sodan takia jättämään kauniit Karjalan rannat Johanneksessa. Perhe sai ensimmäisiä majoituspaikkoja Varsinais-Suomeen. Heitä majoitettiin muiden evakkojen kanssa kouluissa ja kartanoissa Perniössä ja Paimiossa. Väli rauhan aikana 1940 Onni Rusi sai työpaikan ja asunnon Turusta. Koivistolaisen Kaukas-yhtiön hinaajan päällikön työ vaihtui talonmiehen ja kirvesmiehen töihin. Turkuun valmistui ruotsalaisten lahjoittamia taloja, joista yhden perhe osti 1940 ja asui siinä vuoteen 1942. Silloin karjalaisten oli mahdollista palata kotiseuduilleen. Kauniiseen Vatnuorin niemeen Rusin sukutilalle muutti Onni Rusin viisi henkinen perhekin syksyllä 1942. Kaarina oli syntynyt Turussa 1942.

Lauri aloitti koulun Vatnuorin kyläkoulussa. Kylä kuhisi elämää, sodan runtelema taloja korjattiin, peltoja muokattiin, nuottakuntia perustettiin. Maa ja meri antoivat jälleen väelle elannon. Lauri kylvi kurkun siemenet 12.6.1944. Jo 16.6 ukkosmyrskyssä, venäläisten pommikonelaivueiden lentäessä yläpuolella vatnuorilaisia perheitä joutui poistumaan niemestä vesiteitse. Niin myös Onni Rusi ja veljensä Armas soutivat veneellä Suomenlahden yli perhettään turvaan Säkijärven Vilajoelle. 19.6. Rusin perhe oli sijoitettuna Kiskon Kurkelan kyläkoululle ja sieltä Karan kartanoon. Onni-isä joutui palaamaan rintamalle. Raskaana oleva Elin-äiti teki epävarmassa elämän-

tilanteessaan päätöksen lähtettävä lapset Laurin, Sepon ja Kaarinan elokuussa Ruotsiin. Lapset sijoitettiin Hedesundaan kaikki eri perheisiin. Juhani-veljen synnyttyä syksyllä 1944 Elin-äiti matkusti katsomaan lapsiaan jouluksi. Seppo palasi Suomeen äitinsä kanssa tammi-kuussa. Lauri jäi Ruotsiin Larssonin perheeseen. Kiskoon hän palasi lokakuussa 1945. Kaarina jäi Hedesundaan. Hän on asunut koko elämänsä Ruotsissa.

Keväällä 1948 perhe sai ostaa siirtoväen asutustilan Pornaisten Halkiasta. He rakensivat, ensin saunan, navetan ja sitten talon. Virallinen tieyhteys tilalle saatiin vasta vuosien päästä. Asuinrakennus valmistui 1952. Vatnuorin merimaisema hiekkarantoinen vaihtui uusmaalaiseksi savipelloksi Mustiojoen varrelle. Merimiehestä tuli maanviljelijä. Lapsia perheessä oli Laurin ja Sepon lisäksi Kiskossa syntynyt Juhani ja Martti sekä Pornaisten Halkiassa syntyneet Pertti ja Sirpa. Isoveli Lauri meni töihin heti kansakoulun jälkeen Järvenpäähän ja myöhemmin Helsinkiin. Laurin ensimmäinen auto oli ruskea kuplavolkari. Helsingissä ”volkkarifani” löysi kyytiinsä kauniin neidon Sinikka Söderholmin. He solmivat avioliiton 1959 ja 50-vuotis hääpäiväänsä he viettivät syyskesällä 2009. Heillä on kaksi lasta Merja ja Raine sekä kolme lastenlasta. Lapsenlapsille Lauri oli karjalaisittain äijiä.

Lauri opiskeli työn ohella LVI-tekniikoksi. Lauri oli työssä mm. Aeratorilla, Kuntek Oy:llä ja Suunnit-

telurenkaalla, josta jäi ennen aikaiselle eläkkeelle -80 luvun lopulla.

Isänsä kuoleman jälkeen Lauri osti Halkian tilan ja asui perheineen siellä vuodesta 1981 lähtien. Salama poltti talon 1995. Lauri rakensi samalle perustalle uuden rakennuksen. Hän halusi sen olevan ulkopuolelta samanlainen kuin entinen hartiapankilla rakennettu rintamamiestalo.

Laurin lempiharrastus oli vanhojen autojen entisöinti. Ensimmäinen auto oli isältä peritty kuorma-auto Sevrolet mallia - 3 7. Tällä autolla hän osallistui useisiin Mobilistien tapahtumiin mm Jäämeren ajoon. Laurin autohallissa on entisöitynä toinenkin kuorma-auto mallia-4. Yksi aloitettu auton entisöinti jäi häneltä kesken.

Lauri oli kiinnostunut karjalaisista juuristaan. Hän tutki ja selvitti aktiivisesti suvun historiaa. Hän kirjoitti ahkerasti muistiin tietojaan ja muistojaan. Lauri oli perustamassa Rusin sukuseuraa ja toimi sen puheenjohtajana kuolemaansa saakka. Sukuseuralla on lehti ”Rusin viesti”, jota Lauri toimitti, kokosi ja kirjoitti. Näin hän välitti tietoa suvun historiasta ja tämän päivän tilanteesta. Sukuseuralla on myös Seppo Rusin suunnittelema viiri ja on valmistu-

massa Paula Penttilän toimittama kirja.

Lauri oli aktiivisesti mukana kotiseudulle Karjalaan tehdyillä matkoilla. Hän avasi nuoremmalle polvelle mahdollisuuksia nähdä esi-isien kaunis Karjala ja tietoa juuristaan sekä elämästä ennen sotaa, sodan aikana ja sen jälkeen.

Joulukuussa 2009 vielä sairavuoteellaan Lauri kokosi Rusin viestiä. Sen oli tarkoitus valmistua jouluksi, mutta voimat vähenivät ja viestin kokoaminen jäi Sirpalle, Sepolle ja Merjalle. Lauri oli mukana suvun juhlissa tuoden sinne aina vahvan karjalaisen tuulahduksen, milloin isänsä runoja lausuen, milloin esitellen vanhaa perinnettä tai esinettä.

Me Rusin sukuun kuuluvat sukulaiset olemme suuresti kiitollisia kaikesta Laurin aktiivisesta toiminnasta ja osallistumisesta.

Laurin runo

”Jää hyvästi kotipiha, tuo sametinurmiikkoinen, jolla avojaloin leikin kesäpäivin;

koti, aitat, navetta, talli, sauna, riihi ja koko pihapiiri, polut sen kotiranta ja välkkyvät veet.”

Tampereella 9.1.2010

Riitta-Liisa Rusi, Laurin veljen Sepon puoliso

– Puheenjohtajalt' iteltää –

Taakse jäi melko onnistunut toimintavuosi

On jälleen kerran tilinpäätöksen aika. Maaliskuun 13. päivänä, talvisodan päättymispäivänä, tulee Koivisto-Seuran vuosikokous tarkastelemaan mennyttä vuotta ja arvioimaan miten toiminnan ja talouden hoidon osalta on onnistuttu. Sen mukaan johtokunta tulee myös saamaan arvosanansa päättyneestä vuodesta. Vuosi 2009 oli aktiivisten tapahtumien ja osin muutostenkin vuosi. Puheenjohtajisto vaihtui maaliskuussa. Koivisto-juhlat vietettiin Piikkiössä heinäkuussa onnistuneesti ja juhlavissa merkeissä kiitettävän runsaan koivitolaisjoukon osallistuessa erilaisiin tapahtumiin. Lokakuussa kokoontuivat Koivisto-Seuran paikallisyhdistysten ja toimikuntien sekä kylätoimikuntien ja sukuseurojen edustajat Porvooseen pohdiskelemaan yhteistyön ja toiminnan kehittämistä sekä tulevaisuuden haasteita. Tässä tapaamisessa syntyikin paljon uusia ideoita, joita johtokunta voi soveltaa seuran toiminnan kehittämisessä. Keskustelua käytiin vakavasti myös Koivisto-juhlien tulevaisuudesta, jotka on turvattu ainakin kahdeksi vuodeksi. Tänä vuonna juhlat järjestävät mäntsäläläiset ja vuonna 2011 lahdelaiset. Silmiin pistävän myönteistä on ollut havaita nuorempien polvien mukaantulo seuran toimintaan erityisesti Koivisto-juhlille.

Oma projektinsa oli seuran jäsenrekisterin uusiminen, joka vieläkin on osin vaiheessa, mutta toimii kohtuullisen moitteettomasti. Siirto vanhasta uuteen tapahtui melko joustavasti, vaikka aiheuttikin ylimääräisiä kustannuksia. Koiviston Viesti on jatkanut perinteistä toimintaansa koivistolaisen perinteen ylläpitäjänä ja uusiutuu ilmeeltään koko ajan. Vuosi on pitänyt sisällään joukon erilaisia kilpailuja ja näyttelyitä, joiden onnistumisesta on kiittäminen erikoistoimikuntiamme. Saatiin myös nimetyksi vuoden Koivistolainen, jonka tittelin tällä kertaa sai professori Yrjö Kaukinen mittavista ansioistaan merenkulun tutkimuksissa ja julkaisutoiminnassa.

Miten sitten pärjättiin taloudellisesti? Jäsenmaksuahan jouduttiin tarkistamaan muutamalla eurolla, koska maksajat ovat vuosien varrella luonnollista tietä harvenneet ja kustannukset nousseet sitten edellisen korotuksen muutamia vuosia sitten. Talousarvio oli laadittu 0-tulokseen. Tilinpäätös näyttää muodostuvan lievästi positiiviseksi, joten kulut ja tulot ovat pysyneet tasapainossa.

Kokonaisuudessaan siis vuosi on onnistunut vähintäänkin tyydyttävästi. Kiitos kaikille, jotka ovat omalla panoksellaan olleet onnistumiseen vaikuttamassa. Tästä on hyvä jatkaa kohti uusia haasteita. Ja niitä tulee olemaan yllin kyllin.

Eipä sitten muuta kuin tervetuloa sankoin joukoin Porvooseen ravintola Iirikseen lauantaina 13.3. päättämään seuran asioista ja viettämään yhteistä juhlaa talvisodan päättymisen muistoksi.

J-V Kurki

Suomen Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteinä
- järjestää kotiseututilaisuuksi
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838

Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651

Sihteeri, Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1A2, 02280 Espoo. puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lanta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341

Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601

Senioritoimikunta, Helge Teikari pj
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Hannu Veijalainen, Lahti. 0400-717 967
varalla Raimo Kyytsönen, Mäntsälä

Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku

Seppo Mäkinen, Anjalankoski. 040-506 0430

varalla Martti Karvonen, Kausala

Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752

varalla Pertti Hämäläinen, Espoo

Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885

varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940

varalla Tuula Agge, Parainen

Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098

varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:

Hallituksen pj. Sirpa Taskinen

Intiankatu 11, 00560 Helsinki

puh. 09-797 011

Säätiön asiamies Pertti Hoikkala

Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo

puh. 040-583 5397

koivisto-saatio@kolumbus.fi

Hämäläistyttö ja Höltän talon karjalaiset Kalvolassa.

Silvon Tapanin valtavaa musa-arkistojen aarteistoa tulvi sähköpostiini Ruotsin puolelta tasaiseen tahtiin...

Yllättäin postiin tupsahti valokuva, jossa seison Höltän talon pihalla Kokkosen Leilan 12-vuotis-synttäreillä. Muistini lokeroista alkoi pursuilla mielikuvia maagisen pihapiirin vetovoimasta. Loputtomista leikeistä, karjalaismurteesta, Jantusista, Kokkosista, evakko-kodeista, joihin olivat lasten leikkiverit aina tervetulleita. Äitini oli joskus vihainen, kun tyttö tuli kuraisena, vaatteet riekaleina kotiin Höltän pihaleikeistä.

Muistan hyvin sen kerran, kun Jantuska tuli Raijaa etsimään meiltä. Olimme unohtuneet piikkilanka-aidan taakse, kunnan lehmihakaan rakentamaan majaa.

Äiti tarjosi Jantuskalle kahvin kanssa vastaleivottua tiikerikakkua, jota ahmin kuunnellessani hänen juttujaan Karjalasta tuntitolkulla. Seuraavan yön podin tiikerikakkua, johon sain vuosikymmenien inhon. Mutta se kannatti, äiti voitti ennakkoluulonsa ja tutustui Höltän talon karjalaisnaisiin Lempiin ja Alliin. Isäni ystävyysti Armaan ja Heikin kanssa.

Höltän taloon muutti ensin Kokkosen Armas perheineen. Myöhemmin veli Heikki ja sitten tulivat Jantuset. Kokkosen veljeksistä Ville, Koivistolta kotoisin olevan vaimonsa Eevan ja lasten kanssa, muutti Hukarin kallion kupeeseen.

Lempin ja Armaan tytär Leila muistelee

- Aloitin koulun Janhasta, jossa Kokkosen veljekset asuivat. Pitkää koulumatkaa kuljin samanikäisen serkkuni Timon kanssa.

- Isä oli huolissaan Janhassa liikkuvista susista. Hän halusi muuttaa lähemmäksi Iittalan keskustaa. Olin kuulemma poikennut osuuskauppaan Salinin tädille uhoamaan,

- Meidän isä on kirvesmies ja isällä on niin hyvä kirves, että se lyö suden poikki.

- Muutimme Annelin syntymän jälkeen joulukuussa Höltän ta-

loon. Muutos oli suuri kun matalalta muutettiin kolmanteen kerrokseen. Tavarointa rajattiin ylös kapeita, jyrkkiä rappusia. Isoisä muutti meidän mukana.

- Höltän talon omisti Hölttä, joka tuli aina puku päällä, kuukauden ensimmäisenä päivänä keräämään jokaiselta henkilökohtaisesti vuokrarahat. Naapuritalon kivijalassa oli Pusan kauppa, jota myöhemmin piti Ammond.

- Hölttää vastapäätä oli suuri sikala ja mylly, jossa saatiin leikkiä niin, että olimme jauhoista valkoisina kotiin mennessä.

Leila nauraa,

- Mun tulee aina maissista mieleeni sian ruoka. Muistatko Riitta ne Amerikasta tulleet maissikasat, joista jauhettiin sioille jauhoja? Se oli ihme, että mylläri Rajala antoi meidän leikkiä siellä myllyllä. Lastauslaiturilla esiinnyttiin, hevospuomilla kokeiltiin pakkasen kylmettämää rautaa kielellä. Höltän isoilla kivirappusilla tuntui siltä, että aurinko paistoi aina.

Pelattiin pesäpalloa, piilosta vattupensaikossa. Lehmahaassa rakennettiin majoja, Höltän pihalla hypättiin narua, ruutua, viimeinen pari uunista ulos, talvella rakennettiin lumilinnoja, luisteltiin...

Leilan kanssa ihmeteltiin, miten poikamaisia leikkimme olivat. Emme me nukkeleikkejä leikit. Vasta lähempänä murrosikää kumpikin innostui paperinukeista ja tekemään niille vaatteita.

Sodan jälkeen Suomea rakennettiin ahkerasti.

Kokkosen veljekset olivat kysytyjä rakennusmiehiä. Leila muistaa, miten isä saattoi viipyä kuukausitolkulla Sevettijärvellä. Kotiin tultuaan hän otti työt syliinsä ja soitti haitaria. Työmaata Villillä, Heikillä ja Armaalla piisasi Helsingistä aina Lappiin saakka.

Jossain vaiheessa Armas jätti rakennushommat siirtyen Suomi-

Neuvostoliitto-seuran Matkatoimiston leipiin. Leilan mielestä seuran lehden kiiltävistä, värikkäistä lehdistä sai mitä upeimmat helmet. Äiti Lempin ja Leilan käsistä syntyy vieläkin käsitöitä vailla vertaa.

Muistan Kokkosen Allin heidän naurun, Lempi-tädin lämpöisen hymyn lapsuudestani. En voinut aavistaa, että tuon miniatyyri-evakko-tytön elämän polut Karjalasta Suomeen olivat olleet tuskaa ja selviytymistarinaa...

Lempin koti oli Laatokan laidoilla Aunuksessa. Äiti oli viety jonnekin ja pieni Lempi tunnettiin kylällä metsästysonnenmuudessa sokeutuneen isän silmäteränä.

Sota alkoi

Lempin perhe oli jäänyt sen jalkoihin Karjalaan.

- Myö katseltiin kun Laatokalla isot sotalaivat tulittivat Suomea ja raketit lensivät.

Isän uus vaimo kuletti edellä isoa mustaa lehmää Lillaa, joka oli pitänyt meidät hengissä. Olimme pakomatalla ja minun piti toimia isän silminä. Metsä oli hakattu ja polulla oli isoja juurakoita.

- Isä nyt juurakko, nosta jalkaas...

Leilan 12-vuotis-synttärit.

Vasemmalla ylhäällä kirjoittaja Riitta, synttärisankari Leila, Sirpa, Anja, Anneli, Timo, Matti, Pekka, naurava naapurin Ossi, alarivissä Tuomo, Liisa nukke sylissä, Arja. kuvannut Armas Kokkonen

yht'äkkiä huomasin pyssyn piipun ja sitä pitävän käden. Olin kauhuissani, sanoin isälle, - Tuolla on venäläisiä. Mies nousi ylös, huusi sotilaille, - pojat ei ammuta! - suomeksi.

Sotilaat piirittivät meidät ihmetellen kun puhuimme suomea. Sanoivat tulevansa kyliltä, jonne kehottivat meitä menemään. Kaupassa oli kuulemma vain buhankaa (vuokaleipää).

Saimme nälkäämme suomalaissoilailta näkkileipää ja sitten tuli Armas...

Lempin silmiin syttyi lämmen valo. Sotamies Kokkonen tuli puntikselle meidän kotiin ja sanoi, - Sä oot mun morsian, mennään kihloihin.

Armas pyysi kättäni isä-Pekalta. - Isä, jos selviät sodasta, saat viedä tyttöni Suomeen.

Sodan loputtua Armas ja Lempi vihittiin Aunuksen konsulaatissa. Lempi matkusti Suomeen tavaravaunussa, joka oli pakattu täyteen rautasänkyä. Metallista

oli kova puute Suomessa. Niistä oli tarkoitus tehdä uusia aseita.

Asuttiin ensin Armaan siskon, Kertun luona Kokkolassa. Kokkosen veljekset muuttivat Rovaniemelle, mutta sinne ei jääty. Armas, Heikki ja Ville ihastuivat Kalvolaan, johon olivat tutustuneet työmatkoilla.

Muutto Iittalan Janhaan, siten Höltän taloon, omaa kotia alettiin rakentaa Nummenmäkeen. Isoisä Kokkonen läks ton-tulle aamusin kaivamaan Armaan talon pohjaa. Pitkä, raskas, evakomatka oli vihdoinkin päättynyt.

PS. Lempi sai vuosikymmenten jälkeen tiedon, kadonnut äiti oli ammuttu suomalaiskätyrinä. Sota on julmaa ja sokeaa kostossaan. Se surmaa jaottelematta, onko syyllinen vai syytön. Sodassa ei ole voittajia.

Höltän talon väkeä kiittäen!
Riitta Nyqvist
hämäläistyttö

Karjalaisuudesta kiitos

Miehikkäläiset Terttu Ravi yhdessä Reetta ja Timo Värrin kanssa ovat julkaisseet uusia karjalaisia lauluja sisältäväm CD-levyn "karjalaisuudesta kiitos".

Levyllä on mukana laulut Säkijärven ruusu, Monrepos`n sillan luona, Monrepos`n puiston penkki, Koiviston kirkonranta, Ruskealan hump-patyttö muiden muassa.

Terttu Ravin äidinäiti on Koiviston Kaalialasta. Terttu Ravi on vuosien kuluessa järjestänyt useita matkoja Koivistolle ja suunnitelmissa on järjestää tulevana kesänä uusi matka johon liittyy uusien koivistolaisten laulujen tilaisuus Koiviston kirkolla.

Levyä ja matkaa voi tiedustella Terttu Ravi 044 - 5384 120

Sodan alku Koivistolla

1914 - maihinnousun pelko ja sen seuraukset

Maailmansota alkoi kesällä 1914. Suomi julistettiin sotatilaan 31.7. ja 1.8. Saksa julisti sodan Venäjälle. Vaikka Suomea ei pidetty todennäköisenä hyökkäyskohteena, Venäjällä arvioitiin, että mahdollinen Saksan suorittama maihinnousu tapahtuisi Koivistolle.

Uhka aiheutti sen, että Koiviston saarten väki siirrettiin välittömästi mantereen puolelle. Muuallakin Viipurin linnoitusalueella kyllä tyhjennettiin. Evakuointi ei ollut pitkäaikainen, sillä jo elokuun lopulla kaikki saivat luvan palata koteihinsa.

Tiurinsaarella syntynyt Saimi Glan-Vartiala (1904-2002) muisteli tapahtunutta Koiviston Viestissä 1978. Glanit siirtyivät kolmen muun perheen kanssa Maksalahden satamaan kaljaasilta, jonka ruumaan miehet olivat tehneet lavitsat nukkumista varten. Seuraavana päivänä Glanit pääsivät siirtymään laivasta tutun lautamiehen taloon. He näkivät, kuinka venäläistä sotaväkeä ratsasti Viipurista Koiviston kirkolle päin. Lapset pelkäsivät, koska eivät olleet aikaisemmin tuollaisia joukkoja nähneet.

Vapoksi kutsuttu mies jäi kuitenkin saareen karjaa hoitamaan. Naapuri pelotteli, että "ko et tottele venäläisiä, ni jos tulleet tarkastammaa, pannoot siut pinhuusi". Vappo hoiti tehtävänsä hyvin. Hän lypsi koko kylän karjan ja kirjusi voita niin että sitä riitti kaikille pitkäksi aikaa. Turhaan Vappoa peloteltiin, sillä 11.8. viranomaiset ilmoittivat, että siirrettyjen valitseman henkilön sallitaan jäädä vartioimaan karjaa tai karja voidaan siirtää muuhun paikkaan linnoitusalueelle.

Ulla Mannonen on haastatellut asiasta Eistilästä kotoisin ollutta L. Kanaa, joka kertoi kuinka poliis-

sit olivat käyneet jokaisessa talossa antamassa siirtomääräyksen. Eistilästä lähti kahdeksan "seiluria" jonossa ankkuroiden Römpötille Penttilän laituriin, jossa he olivat kaksi kuukautta. Jokaisessa laivassa oli useita perheitä. Kun he palasivat Eistilään, haastateltava kertoi, että "kylä aivan vilisi kasakoita ja ryssän sotaväkeä".

Viranomaiset rajoittivat myös merenkulkua ja kaikkea liikennettä vesillä. Jo 31.7. kiellettiin Viipurin vesillä liikkuminen laivoilla sekä soutu- ja purjealuksilla auringonlaskusta auringonnousuun. Saaristossa sallittiin ainoastaan sellainen liikenne, jolla oli "paikallista luonnetta" ja Kronstadiin meneminen kiellettiin kokonaan.

Koiviston kirkon kohdalle asetettiin vartiolaiva, jonka luona kaikkien ohikulkevien laivojen oli pysähdyttävä tarkastusta ja kuulustelua varten. Laiva piti ankkuroida, ellei se valoisaan aikaan päässyt salmen läpi ja matka sai jatkua aamulla lupapäätöksen jälkeen. Viranomaisten lehdessä ilmoittama määräys päättyi uhkaukseen: "jotka eivät noudata tätä, ammutaan".

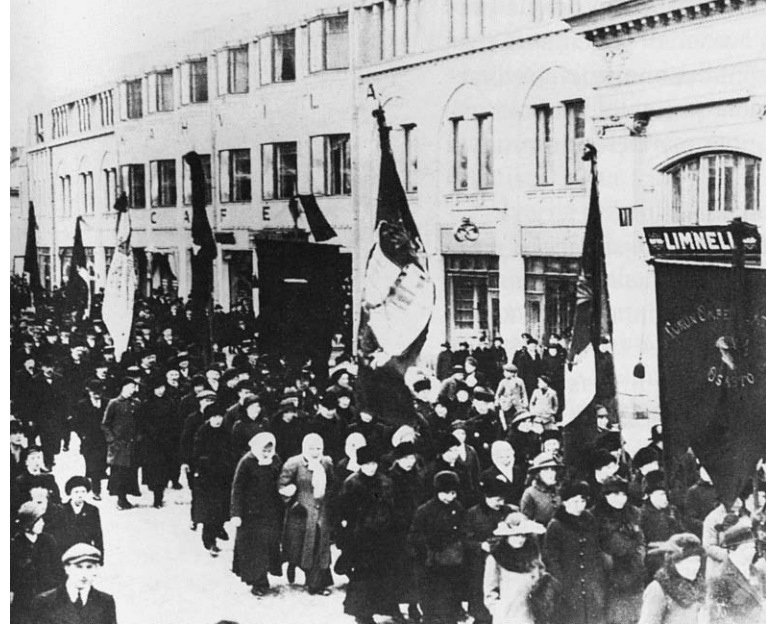
Kieltojen astuttua voimaan rannikkoliikenne ja rahdinteko loppuivat. Jokunen koivistolainen laiva oli yrittänyt käydä Pietarissa ja Kronstadissa, mutta yritykset lopetettiin liian hankalana. Kalastus loppui Koivistolla kokonaan, joten Humaljoen ja eräiden muiden kylien kalastajat kääntyivät kunnan puoleen va-

littaen kalastuskiellosta. Tämän johdosta kuntakokouksessa 14.9. päätettiin kääntyä paikkakunnalla majailevan sotilasyliapäällikön puoleen ja anoa, että asukkaat saisivat hätäaputyönä kalastaa viranomaisten määräysten mukaan. Tämä kokous oli kutsuttu kokoon 2.9. Wiipurin Sanomissa olleella ilmoituksella. Samassa numerossa oli myös viranomaisten tiedotus: "purjehtiminen on jälleen sallittua ja kalastusta saa harjoittaa ilman minkäänlaisia esteitä".

Rajoituksilla oli kunnan talouteen suuri vaikutus. Jo 8.8. Suomen senaati totesi, että "erinäiset kansankerrokset Wiipurin läänissä on ilmoitettu olevan hädänalaisessa tilassa" ja määräsi "waiwashoidontarkastajan hovineuvos Helsingiuksen ja waiwashoidonneuvojan Bruno Sarlinin wiipymättä lähtemään ottamaan selkoa näistä oloista Wiipurin kaupunkiin ja Koivistolle sekä tarpeen tullen myöskin muihin paikkakuntiin Wiipurin läänissä".

Wiipurin Sanomissa 12.8. olleella ilmoituksella kutsuttiin Koiviston kuntakokous koolle "jos olot sallivat" elokuun 17. päiväksi. Viidentenä asiana kokouksessa piti käsitellä: "Mihin toimenpiteisiin kunta ryhtyy vaivaistalon paikaksi ostetun tilan hinnan ja sen korkojen suorittamiseksi".

Olivatko tarkastajat jo käyneet Koivistolla, koska asia käsiteltiin toisin. Kokouspöytäkirjan mukaan: "Kun saariston kansa on sodan pelon tähden pakotettu pois muuttamaan asunnoistaan niin keskusteltiin mihinkä siellä olevat kunnan vaivaiset sijoitetaisi ja päätti kokous että Waiwashoito-hallinnon on mantereen puolelle järjestettävä kunnan varoilla väiaikainen vaivashoitola

Tsaarin kukistumista juhlittiin Turussa maaliskuussa 1917. Kuva kirjasta Ihmisen tiet, Otava

ja huolehdittava heidän ruusta ja hoidosta".

Samassa kokouksessa päätettiin ottaa kunnalle 10000 mk:n laina, käytettäväksi etupäässä vaivashoidon ja kunnassa maksettujen palkkojen suorittamiseen. Kapteeni K. A. Ahto valtuutettiin tiedustelemaan lainaa, allekirjoittamaan velkakirja ja myös nostamaan rahat.

Mikään kuudesta Viipurissa toimivista pankeista ei myöntänyt lainaa ja syyskuun kokouksessa Ahtoa kehoitettiin ottamaan yhteyttä vielä Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankkiin.

Joulukuussa hakeminen tuotti tulosta. Tällöin Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki ilmoitti kirjellä kuntakokoukselle myöntävänsä kunnalle tammikuussa 1915 tuon 10000 mk:n lainan.

Elokuun kokouksessa siis päätettiin anoa lainaa pankeilta. Kunnan senhetkistä hätää kuvaa se, että syyskuussa päätettiin kääntyä Senaatin puoleen. Kokouksessa todettiin: "Kun nykyisen sotatilan tähden on kuntamme asema peräti järkytetty ja kuntamme raha-asiat ovat sen johdosta peräti huonot, sekä suurin osa veroista voi tältä vuodelta jäädä saarelaisten hädän tähden ja rasittavan majoituksen takia saamatta, päätettiin kääntyä Hallituksen puoleen ja anoa suoranaista avustusta sekä pyytää huokea ehtoista lainaa".

Asiaa hoitamaan valittiin Tuomas Pirttikoski Patalasta, Adam Virkki Saarenpäästä, Aalto Peussa Tiurinsaaresta, P. Valtonen Kotterlahdesta, Matti Hämäläinen Kiiskilästä, David Kitula Humaljoelta ja Aleks Teräväinen Rautaselta. Heidän tuli seuraavaan kokoukseen selvittää, mitä hätäaputoita kunnassa voidaan tehdä ja paljonko niihin rahaa tarvitaan.

Lokakuun kuntakokouksessa päätettiin anoa selvitysmiesten esityksen perusteella suoranaista avustusta 10000 mk ja huokeaehdoista lainaa 30000 mk.

Marraskuun kokouksessa kuitenkin päätettiin, ettei lainaa anotakaan, koska syksyn takia ei suunniteltuja töitä enää voida teettää. Epäiltiin myös valtion mahdollisuuksia lainoittamiseen. Edellisessä kokouksessa päätetyn avustuksenkin anominen päätettiin siirtää myöhemmäksi ja tehdä se yhtäaikaan kansakoulujen avustusanomuksen kanssa. Tätä avustusta perusteltiin sillä, että kunta oli kärsinyt laivaliikenteen aikaisella loppumisella, kuntaa rasittaneella sotilasmajoituksella ja kyytivelvollisuudella sekä saarelaisten evakuoinnilla. Asia annettiin kunnallislautakunnan valmisteltavaksi seuraavaan kuntakokoukseen.

Joulukuussa asia muuttui jälleen, silloin päätettiin kunnallislautakunnan esityksestä anoa Hallitukselta avustusta 5000 mk ja lainaa 5000 mk karjarehun hankkimista varten. Tämän anomuksen laatiminen ja sen toimitaminen perille annettiin kunnallislautakunnan esimiehen K. Peipon tehtäväksi.

Aka monitahoinen oli Koiviston kunnan rahoituksen järjestäminen loppuvuonna 1914. Tempoilu valtion rahoituksen järjestämisessä antaa hyvän kuvan silloisesta ajasta, samoin kuin lopulta saatu 10000 mk, summa on nimittäin 33389 euroa.

Hannu Veijalainen

Siel mis palmupuut huojuut

"Siel, mis palmupuut huojuut,
sielt alkaa markariini tie."
Mainosteksti mielee miul muistu,
- mainostaja olt mikä lie -

kauppaa ko mie polin täs yks aamu.
Pyrytti, täys ol lunta katu.
Pakkane taas talloi nurkis paukku.
Pistel naamaa kylmä itäpuhur.

Tietemiehet ain varottelloot,
et ilmasto o lämpiämäs liikaa.
Höitä mei kyl tietyst pitäis uskoo,
ja elintappoi muuttaa meikii pitäis.

Vaikiaa o kyl uskoo höitä tääl,
viiskymmänt astetta ko sais muuttuu
lämpimämmäks Suomes talve sää;
sit vast täälkii palmupuut vois huojuu.

Lämpimämpii aikoi ootelles,
Martti Piela

”Nuutinpäivän” viettoa Kotkassa 9.1.2010

Helsingin Koiviston Härkäläläiset saapuivat suurella joukolla Kotkaan, Karhulan ja Ympäristön Koivistolaisten vieraaksi ”Nuutinpäivän” viettoon.

Suomen talvi näytti parhaat puolensa. Luminen luonto oli yön aikana saanut kauniin pehmeän huurrekerroksen, joka kimalteli satumaisesti 10 –15 asteen kirpeässä aurinkoisessa pakkassäässä.

Ravintola Keisarinsatama, jossa ”Nuutinpäivää” vietettiin, on historiallinen entinen Kotkan Höyrypanimo rakennus, joka viimeaikoina on ottanut juhla-vieraita vastaan erittäin runsaasti. Vieraita vastassa olivat emännäpukuun sonnustautunut Marja-Liisa Montonen miehensä Alpon kanssa, sekä puheenjohtaja Tuomo Kokkalan ja koko muun isäntäjoukon kera.

Tervetuloitovotusten ja yhteisesti laulettuun ”Karjalaisten laulun” jälkeen iloinen koivitolaisjoukko siirtyi nauttimaan ravintolan antimia, kotoisia karjalaisia ruokia mm. karjalanpaistia, piirakoita ja munavoita.

Iloinen puheensorina ja taustalla kuuluva hanurisoitto viihdytti seuruetta, jolle omat Koivistolaiset juuret ovat tärkeitä.

Musiikkiesityksinä saimme kuulla mm. viulunsoittoa, jota esitti opiskelija Essi Kiiski. Hänen isovanhemmat ova sytyjään Koivistolta. Tuula Raukola lauloi hanuristi Tapio Suomelan säestyksellä mm. kotkalaisen Juha Vainion tunnelmallisen laulun ”Yksinäinen Saarnipuu”.

Aika kului rattoisasti, kuulumisia kysellessä ja muistoja kertoillessa. Välillä laulettiin yhdessä ja ostettiin arpoja jonka päävoitto, mahtava hedelmäkori taisi mennä

Haminaan. Härkäläläisille isäntäväki lahjoitti muistoksi yhteisestä tapaamisesta Kotka-kirjan ja vastaanotti vierailta kiitokseksi Härkälä-viirin. Loppulauluna lauloimme yhdessä muistoja tuovan laulun ”Mie muistan koko elämäni ajan”.

”Nuutinpäivä-vieraat hyvästeltiin ja toivoteltiin mielenkiintoista tutustumista Merikeskus Vellamoon, sekä turvallista kotimatkaa ja tapaamisiin seuraavan kerran kesällä Mäntsälän Koivisto-juhlilla on ”Mäntsälä Mielessäin”.

Karhulan ja Ympäristön Koivistolaiset
Muistiinpannut Kaija Kokkala

Haudatut muistot

Vuosikymmenen ensimmäisessä KARJALA-lehdessä Jouko Piho Loviisasta kertoi Vilho Tahvanaisen v 1973 ilmestyneestä kirjasta ”Miksi Suomi ei käyttänyt etsikkoaikaansa?” (”Leninin testamentti”, KL 7.1.10).

Kirjoituksessaan Piho referoi venäläistä ruhtinas Dimitri Dimitrejeffiä, joka ylimpien neuvostojohtajien luottohenkilönä oli 87 vuotta sitten läsnä tilaisuudessa, missä Lenin luki testamenttinsa puolueväelle. Ruhtinaan kertoman mukaan Lenin tuolloin ripittäytyi kommunistijohtajien edessä omista ja aateveljiensä synneistä ja tuomitsi niin omat kuin toistenkin toimet, joiden hintana olivat miljoonat ja taas miljoonat ihmisuhrit kärsimyksineen ja karkotuksineen kommunismin juurruttamiseksi Neuvostoliittoon. Dimitrejeff kuvailee myös Leninin asennetta Suomen ja suomensukuisten itäkarjalaisten itsenäisyyspyrkimyksiä, joihin ei pidä neuvostojohdon mitenkään riistonomaisesti puuttua. O. W. Kuusisen kaltaisia kommunisteja Lenin halveksuu testamentissaan isänmaansa pettureina.

Millaistahan huomiota, jos lainkaan, Pihon kirja lienee saanut osakseen suomettuneen Suomen kultaisimpina kekkosaikoina? Unhoon on ainakin asia painunut (painettu?) sekä Tahvanaisen kirja että Dimitrejeffin kertomus. Olisiko mahdollista, että vanha Belsebub, Vladimir Iljanpoika, olisi viime hetkillään tullut synnintuntoon ja todella katunut suuria rikoksiaan kansaansa ja koko ihmiskuntaa kohtaan? Todisteidenahan tästä mainitaan vain yhden miehen, Dimitri Dimitrejeffin, lausunto kyseisestä tapahtumasta ja asiakirjasta. Voihan toki olla, että asiakirja todellakin oli olemassa ja että se luettiin, mutta haudattiin Leninin kuoleman (1924) jälkeen vähin äänin pohjimmaisiksi kaikkein salaisimpiin NKVD/KGB-arkistoihin. Onhan täysin mahdollista, että asiasta olisi alkanut kulkea huhuja liian

laajoissa piireissä Suuren Neuvostoliiton Ihanassa Ihmemaassa, jolloin vanha kelmi Nikita kumppaneineen olisi ”liennyttänyt” asian NKP:n XX puoluekokouksessa (1956) ”paljastamalla” tapahtuman ”Leninin varoituksiksi puolueovereille Stalinista”. Uskoihan neuvostokansa tietysti kaikkietävän ja kaikkivoivan KomPuolueen kaikkivoipaa pääsihteerä, ja miksei olisi uskonutkin; uskoihan koko maailmakin.

Uskokoo, ken taatoo. ”Kaikkihan on maksettava eikös juu, mitä tässä maailmassa velkaantuu?” Vaan milloin tulee laskun maksun aika, ja kenen maksettavaksi se lankeaa? Kazakstanin kanssa on ainakin yksi tämän päivän maksajista neuvostoajan ydinkokeiden seurauksena.

Martti Piela

Helsingistä Pietariin avataan laivayhteys

STT: Helsingin ja Pietarin välille avataan taas laivayhteys. Reitillä alkaa liikennöidä huhtikuussa St. Peter Line -varustamon Princess Maria.

Aiemmin Helsingin ja Pietarin väliä on liikennöinyt ainakin Stella Linesin matkustajalautta Julia. Se kuitenkin lopetti liikennöinnin muutamassa kuukaudessa, koska matkustajia ei riittänyt matkoille tarpeeksi.

Princess Mariaksi nimetty laiva on rakennettu Wärtsilän telakalla Turussa 1981. Nyt laiva remontoidaan kokonaan. Alukseen mahtuu noin 1600 matkustajaa ja neljäsataa autoa.

Tiedätkö? - vastaukset.

1. Viipurin seurakunnan kappeli-seurakuntana.
2. 2423 ha.
3. 2284 tilaa.
4. Perunan kohdalla oltiin oma-varaisia, vieläpä perunaa riitti myytäväksi poisikin.
5. Saarenpään, Humaljoen ja Tiurin linnakkeet.
6. V. 1949 Porvoossa ja seuraavina vuosina Haminassa, Turussa, Mäntsälässä ja Lahdessa.
7. V. 1892.
8. V. 1927 perustettu lippukunta ”Rannan Veikot”.
9. Kun tyttö oli tullut rippikouluikänsä. Siihen saakka tyttö oli saanut kulkea hajalla hapsin.
10. Kovan kilpailun vallitessa Koiviston ja Viipurin höyry-veneosakeyhtiön välillä peri viimeksimainitun yhtiön laiva matkasta vain 10 penniä ja lisäksi matkustajille tarjottiin aluksella ilmainen kahvi.

Kysymykset ja vastaukset huhtikuun 1954 Koiviston Viestistä.

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Karjalaliitto tiedottaa

Piirakkamestarin arvonimi

Karjalan Liiton piirakkamestari -arvonimi myönnetään hakemuksesta Karjalan Liiton jäsenseurojen jäsenille. Arvonimi myönnetään numeroituina. Arvonimen tunnuksiksi saajalle luovutetaan rintaan kiinnitettävä, nimellä varustettu tunnus sekä kunniakirja.

Hakemus tulee tehdä kirjallisena siihen tarkoitettulla lomakkeella, joka on liiton sivuilla kohdassa Tiedotteet > Lomakkeet. Hakemukseen tulee hakea myös puolto hakijan omalta piiriorganisaatiolta. Arvonimen saajan tulee kuulua Karjalan Liittoon ja hakijaseuran tulee olla Karjalan Liiton jäsenyhteisö.

Karjalaisuuden ja Kalevalan päivän juhla Helsingissä 28.2.

Valtakunnallinen Kalevalan ja karjalaisuuden päivän juhla järjestetään sunnuntaina 28.2. klo 17.00 Helsingissä Karjalatalolla, jossa juhlintaa siivittävät Kalevala-aiheiset musiikki- ja tanssiesitykset ja päivän teemaan liittyvät puheet ja esitelmät. Juhlapuheen pitää Karjalan Kielen Seuran puheenjohtaja, arkkipiispa Leo. Dosentti Pentti Paavolainen käsittelee Jaakko Juteinia ja kalevalaista runoutta. Karjalatalon juhlasali, Käpylänkuja 1, Helsinki, Tervetuloa!

Karjalaiset Laulujuhlat Helsingissä 17. - 20.6.2010

Karjalaiset kesäjuhlat järjestetään torstaista sunnuntaihin 17.- 20.6.2010 Helsingissä.

Juhlien teemana on karjalainen yhteislauluperinne sekä musiikki. Tee ajoissa hotellivaraukset, www.restel.fi/holidayinn, 020 045 646 tai www.cumulus.fi, 020 055 055. Kysy myös jäljellä olevia toripaikkoja Töölön kisahallista, Pertti Joenpolvi, p. 0400 871033, pertti.joenpolvi@kotikone.fi.

Lapset ovat Laulujuhlien erityisvieraita ja heille on VIP-katsomo avajais- ja päiväjuhlassa Töölön jalkapallostadionilla. Varaa paikkasi vunkoiden katsomoon ennakkoon. Lasten VIP-katsomoon pääsee lasten kanssa yksi tai kaksi aikuista, joista paikan varaavan tulee olla Karjalan Liiton jäsen. Varaukset: toimisto@karjalanliitto.fi, p. (09) 7288 170.

KARJALAN LIITTO 1940-2010

www.karjalanliitto.fi

Kesäjuhlien siivoustiimi etsii tarmokasta vetäjää. Tarkempia tietoja talkoopäällikkö Eevaliisa Kurjelta, p. 040 545 4797, eevaliisa.kurki@mbnet.fi. Tule mukaan järjestämään ikimuistoiset juhlat!

Katso lisätietoja Ajankohtaista karjalaista asiaa -lehdestä 1/2010 ja Karjalan Liiton verkkosivuilta, www.karjalanliitto.fi

Matkailmoituksia

Pietarin matka

Pietarin, Inkerinmaan ja Viron matka 23.-26.4.2010

Bussi lähtee Turusta ja ajaa Salon, Helsingin, Porvoon, Karhulan ja Haminan kautta Viipuriin. Hamina omat autot voi jättää Puutarhurintie 16. Viipurin jälkeen Koiviston ja Terijoen kautta Pietariin, Koivistolla ja Terijoella pieni pysähdys. Pietarissa majoitus Moskova hotellissa.

Toisena päivänä opastettu kiertoajelu ja käynti hotelli Marsalissa (Spalerskajakatu 41). Siellä on Chevalier-kaartin tila jossa voi tilata Manerheimin maljan, Vodka Marsalin.

Seuraavana päivänä lähtö. Moskova hotellista ajaminen Soshnoja borin kautta Inkerinmaalle jossa Suomenlahden rannan korkeimman mäen päällä (n.120m) asuu Inkeriläinen Anna Gadjaka josta näkyy mm. Seiskarin saari. Käynti myöskin Ust-Lugan suursatamassa.

Majoittuminen Viron puolelle Narvassa hotelli Ingerissä. Seuraavana päivänä on aikaa ostoksille Narvassa ja Tallinnassa, sillä autolautta lähtee klo 21.00 Helsinkiin, josta Kuljetukset Turkuun ja Haminaan.

Ennakkovaraukset helmikuun loppuun mennessä. Lähtijöitä tulisi olla yli 20, jotta matkan kannattaa varmistaa. Hinta määräytyy lähtijöiden mukaan. Mikäli lähtijöitä on 25, hinta omalla viisumilla 230€, ryhmäviisumilla 37€. Matkaan sisältyy kuljetukset bussilla ja autolautalla, majoitukset aamupalalla, kiertoajelu, rekisterimaksu ja parkkimaksu.

Aulis Soukka, Puutarhurintie 16, 49400 Hamina
0400-412 650

Viipuri-Koivisto-Pietari

matka tehdään 8.-11.6.2010

Matkalla käydään myös Pii-saarella, jos päästään.

Passista tarvitaan valokopio.

Ilmoittautumiset 30.4. mennessä Matkatori p. 02-4120300.

Matkavastaava Mauri Heino

Lähde kansamme

Härkälään - Kovistolle 16.-18.7.2010

Perjantaina erilainen opastettu kiertoajelu Viipurissa. Yöpyminen Viipuri-hotellissa (mahd. Victoriassa)

Lauantaina Koiviston kirkolla, Härkälässä, Kurkelassa ja kukapa tietää missä. Lounas mahdollisesti Mannolan pensionaatissa.

Sunnuntaina hyvää ostosaikaa Viipurissa. Viipurin iltaohjelmatarjontaa selvitetään

Hinta n. 250,-

Ilmoittautumiset 21.6.2010 mennessä
Härkälän kylä/ Kata Aaltonen: ilt. p. 09-4524 375 tai kata@fi.ibm.com

TT-matkat / Tapani Teikari: tmatkat@pp.inet.fi tai p. 040-829 1824

Onnitteluit' ja muistamissii'

Tyttäremme IISA VEPSÄ on joulukuussa väitellyt oikeustieteen tohtoriksi Helsingin Yliopistossa aiheenaan Oikeudenhakijat Tutkimus Vaasan hovioikeuden perustamisesta ja varhaisesta toiminnasta.

Iisan äidinäidin puoleiset sukujuuret ovat Koiviston Makslahdessa. Äidinäiti on Eine Sirkiä os. Kurki.

Diplomi-insinööriksi Helsingin teknillisestä korkeakoulusta Otaniemestä on valmistunut TOMMI SUVITAIVAL Porista.

Tommin ukki on Toivo Rii-konen Makslahdesta.

Rakas äitimme Oili Granlund os. Pulli-Saarenpää täyttää 95-vuotta 9.2. Vielä virkeänä omassa kodissaan.

Tyttäret

Tällä palstalla julkaisemme onnitteluja. Ilmoitus kuvallisena 6e. Aineisto digitaalisena otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi. Muussa tapauksessa disketti, CD-levy tai valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel Et Toivonen, Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan 90 kirjaimen verran. Kuvien lähetyksellä vastuu on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Tääl' tapahtuu

Suomen Koivisto-Seuran vuosikokous 13.3.2010

Ravintola Iris, Aleksanterinkatu 20, Porvoo

Tulokohvit klo 9.30 alkaen
Valtakirjojen tarkistus aloitetaan klo 10.00
Vuosikokous alkaa klo 10.30

Tervetuloo päättämään koivistolaisii yhteisist asjoist!
Johtokunta

Suomen Koivisto-Seuran Talvjuhla 13.3.2010

Ravintola Iris, Aleksanterinkatu 20, Porvoo

Ruokailu seisovasta pöydästä klo 12.00, liput 28 €
Talvjuhla ravintolan auditoriossa klo 13.00
Ohjelma: Talvisodan rauhasta 70 vuotta

Tervetuloo!
Johtokunta

Vuoden Koivistolainen 2010

*Tuomas Hoikkala, Sirpa Taskinen, Aila Salo, Yrjö Kaukiainen.
Näihin vaikuttaviin koivistolaisiin nimiin haetaan jatkoa
Vuoden Koivistolaiseksi 2010.*

Vuoden Koivistolaiseksi voidaan valita koivistolaistaustainen henkilö, joka on vaikuttanut merkittävällä tavalla yhteiskunnallisella, liike-elämän, talouden, taiteen tai tieteen alalla. Vuoden Koivistolaisen valitsee johtokunta. Valinta julkistetaan Mäntsälän Koivisto-juhlien pääjuhlassa 1.8.2010.

Ehdotukset Vuoden Koivistolaiseksi 2010 pyydetään lähettämään Suomen Koivisto-Seuran sihteerille Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo; virpi.huhtanen@kolumbus.fi 31.3.2010 mennessä.

Johtokunta

Huomio Koivistolaiset kylä-, suku- ja paikallisyhdistykset!

Suomen Koivisto-Seura toimittaa viime vuoden toiminnastaan kootun kertomuksen Karjalan Liittoon helmikuun loppuun mennessä. Lähetä tätä varten vapaamuotoinen toimintakertomus oman yhdistyksesi toiminnasta mahdollisimman pian ja mielellään viimeistään 26.2. mennessä seuran sihteerille Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo tai sähköpostitse virpi.huhtanen@kolumbus.fi. Muista mainita kokoontumiskerrat ja osallistujamäärät!

Karjalasta kajahtaa

Runoja ja tarinoita karjalaisen perheen elämästä
lauantaina 6.3.2010 klo 15 (talvisodan 97. päivänä)
Karjalatalolla

esitys: Eeva Härö
musiikki: Kaija Eerola, dir. mus.
ohjaus: Eilakaija Sippo

Runomatineaan vapaa pääsy
klo 14 maksullinen kahvitarjoilu

Perniön ja ympäristön Koivisto-kerhon

vuosikokous pidetään 21.3.2010 klo 14.00
Markku Kitulalla Lupajantie 28 Perniö.

Tervetuloa!
Johtokunta

Porvoon seudun Koivistolaiset ry

Vuosikokous 7.3.2010 klo 12.00
Omenamäen palvelutalo Tulliportinkatu 4, Porvoo
Esillä sääntömääräiset vuosikokousasiat

Tulkaa kaikki joukolla mukaan
Kahvitarjoilu

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

16.2. Kajuuttailta klo 17. Teemana matkailu.
Matkakertomus Singaporen ja Pietarin matkalta
sekä syksyn Puolan matkan suunnittelua.

7.3. (su) Sääntömääräinen vuosikokous Kajuutassa klo 14.
Kahvitarjoilu.

13.3. (la) Lähdemme Suomen Koivisto-Seura ry:n vuosikokoukseen ja talvipäiville Porvooseen.
Lähtö Turun Tuomiokirkolta klo 7.00. Matkan varrelta voitulla mukaan.
Ilmoittautumiset Airi Saarinen puh. 0400-538 443 tai sähköposti airi.a.saarinen@gmail.com

Tervetuloa kaikkiin tapahtumiimme!
Johtokunta

Leivotaan piirakoita

Turun ja ympäristön koivistolaisten naistenpiiri järjestää lauantaina 27.3.2010 alkaen klo 9.00. Varaa koko päivä.
Turun ja ymp. koivistolaisten kajuutassa Itäpellontie 2.
Mukaan essu, pulikka/kaulin. Tarvikemaksu.

Yks kerta ku ei tie mestarii, nii lähtekää työkii jo jotka aikaisemmin ootte olleet. Leivotaa taas vähä erilaisii piirakoita.

Ilmoittautumiset
Hanna Silfverille 19.3.2010 mennessä.
Puh. 02-2432940, 040-7711425
Hannahiiri@luukku.com

Tahot sie rusupiirakkaa vaiko hillopiirakkaa?

Karjalainen piirakka on muutakin kuin karjalanpiirakka

Tervetuloa piirakanleivontakurssille Pornaisiin 6.3.2010!

Vatnuorin kyläyhdistyksen perinnepiirakkakurssi järjestetään lauantaina 6.3.2010 Pornaisten Yläkoululla, Koulutie 4. Kurssin tavoitteena on siirtää karjalaisia ruokaperinteitä sukupolvelta toiselle ja muillekin halukkaille. Kurssi on maksuton.

Kurssilaiset leipovat piirakat lauantaina 6.3.2010 klo 9-17 sunnuntain piirakkapäivällisiä varten ja toimivat päivällisillä tarjoilijoina. Pääleipurina toimii Paula Hovi. Odotamme mukaan erityisesti nuorempaa sukupolvea, mutta kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita. Mukaan mahtuu 20 ensin ilmoittautunutta. Yhteistyössä mukana Suomen Koivistoseuran Seniorit.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset viimeistään 28.2.2010.
Leena Kiiski, lk.kiiski@elisanet.fi, p. 040 596 7622

Tule ja maista!

Piirakkapäivälliset Pornaisten Yläkoululla sunnuntaina 7.3.2010

Vatnuorin kyläyhdistys järjestää yhdessä Suomen Koivistoseuran Seniorien kanssa Piirakkapäivälliset sunnuntaina 7.3.2010 klo 13 Pornaisten Yläkoululla, os. Koulutie 4. Ohjelmassa on erilaisten piirakoiden syönnin lisäksi pianonsoittoa, muisteluista koivistolaisista juhlaruokatavoista sekä arpajaiset.

Liput 20e. Paikkoja 120 hengelle.
Ennakkoilmoittautumiset 28.2.2010 mennessä.
Leena Kiiski, lk.kiiski@elisanet.fi, p. 040 596 7622